แบบฟอร์มการสมัครรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
ประจำปี พ.ศ. 2564
ประเภทรางวัลสัมฤทธิผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change)

รางวัลที่มอบให้กับหน่วยงานของรัฐ ที่มีการดำเนินการหรือโครงการ **ในระดับความร่วมมือ (Collaborate) และสร้างแนวปฏิบัติที่ดีจนพัฒนาเป็นต้นแบบ** ที่กระตุ้นและส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ

คำชี้แจง

หน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัลฯ

หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ส่วนราชการระดับกรม/เทียบเท่า จังหวัด องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจหน่วยงานอิสระของรัฐ สถาบันอุดมศึกษา โรงเรียน และองค์การบริหารส่วนจังหวัด

เงื่อนไขของผลงานที่ส่งสมัคร

กรุณาทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่องที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับผลงานที่นำเสนอ

☑เป็นผลงานที่เป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมใน**ระดับความร่วมมือ(Collaborate)**และมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม โดยมีการดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และไม่เคยได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมมาก่อน

☑เป็นการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่หรือภารกิจหลักขององค์กร หรือนโยบายสำคัญของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรี ในกรณีของจังหวัดต้องเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องตามแผนพัฒนาจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด

☐กรณีที่เสนอโครงการหรือผลงานเพื่อสมัครขอรับรางวัลนี้มากกว่า 1 รางวัล ต้องเป็นโครงการหรือผลงานที่มีการดำเนินการไม่ซ้ำกันหรือไม่เป็นการดำเนินงานในพื้นที่เดียวกัน

☐กรณีโรงเรียนสมัครขอรับรางวัลฯ จะต้องได้รับการพิจารณาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ซึ่งแต่ละเขตพื้นที่ฯ สามารถสมัครได้ไม่เกิน 1 โรงเรียน และส่งสมัครขอรับรางวัลฯ ผ่านสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อมูลของหน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล

1. **ชื่อผลงาน** หมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง

2. **ชื่อหน่วยงาน** กรมพัฒนาที่ดิน

3. **หน่วยงานที่รับผิดชอบผลงาน** สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9

4. **ผู้ประสานงาน**

3.1 ชื่อ-นามสกุล นายมานะ ต้นนา

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี

สำนัก/กอง สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9

เบอร์โทรศัพท์ 056-982624 เบอร์โทรสาร 056-982624

โทรศัพท์มือถือ 089-9997341 e-mail manatomna@gmail.com

3.2 ชื่อ-นามสกุล นายประทีป ชามะรัตน์

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

สำนัก/กอง สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9

เบอร์โทรศัพท์ 056-982624 เบอร์โทรสาร 056-982624

โทรศัพท์มือถือ 081-2843162 e-mail prateep19513@gmail.com

3.3ชื่อ-นามสกุล นางสาววัชรา บัวพันธ์

ตำแหน่ง นักสำรวจดินชำนาญการ

สำนัก/กอง สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9

เบอร์โทรศัพท์ 056-881244 เบอร์โทรสาร 056-881244

โทรศัพท์มือถือ 086-9129727 e-mail tung240@hotmail.com

หมายเหตุ เพื่อประโยชน์ในการติดต่อกลับ กรุณากรอกข้อมูลผู้ประสานงานให้ครบถ้วน

รายงานผลการดำเนินการเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ส่วนที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

“หมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง” เป็นผลมาจากการดำเนินงานของสถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี ในการจัดการดินร่วมกับจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เพื่อแก้ไขปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ดินเสื่อมโทรม และขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตร ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ดังนี้ “พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต ในทิศทางการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม”โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปรับใช้ในการดำเนินงาน และสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนาที่ดินสู่พื้นที่เป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว มีการบูรณาการระหว่างชุมชน หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษาและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาพื้นที่และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านวิชาการด้านการพัฒนาที่ดินโดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) วิเคราะห์สภาพพื้นที่ 2) จัดประชาคมหมู่บ้าน 3) ปรับเปลี่ยนพื้นที่ 4) ถ่ายทอดองค์ความรู้ 5) จัดตั้ง “กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง” 6) สร้างกลุ่มเครือข่าย/ต่อยอด/ขยายผล

จากความสำเร็จที่เกิดขึ้นทำให้ “กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง” ตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices) ภายใต้แบรนด์ “ALL FARM” ที่มีช่องทางการตลาดทั้งตลาดท้องถิ่นและทาง Social network ต่างๆ ทั่วประเทศ ทั้งยังเป็นต้นแบบให้เกษตรกรรายอื่นนำไปต่อยอดและขยายผลสู่กลุ่มอื่นๆ รวมทั้งบุคคลทั่วไป สร้างความยั่งยืนในชุมชนต่อไป

ส่วนที่ 2 สรุปผลการดำเนินการ

มิติที่ 1 : ความสำคัญของปัญหาและความสามารถองค์กร (10 คะแนน)

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดอุทัยธานีมีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร มีพื้นที่ทางการเกษตร 1,626,520 ไร่ หรือร้อยละ 38.67 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สูงชัน มักประสบปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ครอบคลุมพื้นที่ 2,029,711 ไร่ หรือร้อยละ 48.25 นอกจากนั้นยังประสบปัญหาดินเป็นทราย กักเก็บน้ำได้ไม่ดี ผลผลิตพืชมีความเสี่ยงจากภาวะภัยแล้ง ครอบคลุมพื้นที่ 251,568 ไร่ ซึ่งปัญหาข้างต้นนี้ เมื่อผนวกกับการใช้ทรัพยากรดินที่มีลักษณะของการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ไม่มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่ถูกวิธีตามหลักวิชาการ ส่งผลให้ทรัพยากรดินเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว นำมาซึ่งผลกระทบต่อผลผลิต รายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรที่จะต้องพึ่งพิงจากวิถีการเกษตร เพิ่มต้นทุนการผลิต ต้องแบกรับภาระแทนกลไกธรรมชาติ รายได้จากภาคเกษตรเพียงด้านเดียวไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ เกิดภาระหนี้ต่อครัวเรือนทั้งในและนอกระบบ

เกษตรกรตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 14 ครัวเรือน ซึ่งประสบปัญหาพื้นที่ทำการเกษตรมีการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ดินเสื่อมโทรมและขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรต่ำ จึงมาขอคำแนะนำจากสถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี หลังรับทราบปัญหาดังกล่าว สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานีร่วมกับเกษตรกร และหน่วยงานต่างๆ เข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาพื้นที่โดยการจัดทำกิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำ

ของกรมพัฒนาที่ดินโดยจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำมาตรการวิธีกล ได้แก่ คันดินกักเก็บน้ำ บ่อดักตะกอนดิน ทางลำเลียงในไร่นา และฝายชะลอน้ำ ร่วมกับมาตรการทางวิธีพืช คือ ปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ส่งเสริมการไถกลบตอซัง หว่านและไถกลบพืชปุ๋ยสดส่งเสริมการผลิตและใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ และได้รับความร่วมมือจากนางสาวศิริวิมล พุฒสิริ หมอดินอาสาประจำตำบล ซึ่งมีความต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำเกษตรเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริของในหลวง รัชกาลที่ 9 มาเป็นเกษตรกรต้นแบบ

2. ปัญหามีขอบเขตหรือผลกระทบในระดับใดบ้าง

จากผลกระทบของปัญหาพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 14 ครัวเรือน ทำให้แรงงานภาคเกษตรมีการเคลื่อนย้ายไปสู่แรงงานนอกภาคเกษตรมากขึ้น จากสถานการณ์แรงงานรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรน้อยลง ทำให้อายุเฉลี่ยของแรงงานภาคเกษตรสูงขึ้น ส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตลดลง ซึ่งสถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานีพบปัญหาเดียวกันนี้เนื่องจากหมอดินอาสาของ ตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ ส่วนใหญ่ มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไปทำให้มีข้อจำกัดในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ของกรมพัฒนาที่ดินซึ่งส่วนใหญ่อยู่บนพื้นฐานของเกษตรยุค 4.0 ส่งผลให้การถ่ายทอดองค์ความรู้ทำได้ค่อนข้างยาก

ประกอบกับเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ และพิษภัยจากโรคระบาดต่างๆ ส่งผลให้เกิดการว่างงานทำให้แรงงานส่วนหนึ่งกลับเข้าสู่ภาคการเกษตร ดังเช่น หมอดินอาสาต้นแบบ นางสาวศิริวิมล พุฒศิริ ซึ่งตระหนักว่าการทำงานหาเงินเพื่อปัจจัย 4 สำหรับดำรงชีวิต สิ่งต่างๆ เหล่านั้นตนสามารถผลิตได้เอง โดยน้อมนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติจริงจะสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้ทางภาคเกษตร และจะช่วยพลิกฟื้นผืนดินที่ประสบภาวะเสื่อมโทรม ฝนแล้ง ขาดแคลนน้ำ ด้วยวิถีพอเพียง อีกทั้งยังได้กลับมาอยู่บ้านพร้อมหน้าครอบครัว จึงตัดสินใจมาสร้างความมั่นคงในชีวิตด้วยการกลับมาทำการเกษตรที่บ้านเกิด และกรมพัฒนาที่ดินยังได้หมอดินรุ่นใหม่ ซึ่งมีความรู้ ความสามารถและมีความพร้อมในการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. หน่วยงานมีนโยบายการมีส่วนร่วมอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหา/สร้างโอกาส/วางฐานรากการพัฒนาการสร้างการมีส่วนร่วม

กรมพัฒนาที่ดินกำหนดวิสัยทัศน์ “พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต ในทิศทางการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม” และมีการสื่อสารและถ่ายทอดทิศทางให้กับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตและสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด ซึ่งเป็นเป็นหน่วยงานหลักให้บริการงานพัฒนาที่ดินในระดับพื้นที่ มีการมอบอำนาจในการบริหาร และสนับสนุนบุคลากร องค์ความรู้ อุปกรณ์และเครื่องมือ แผนงาน/โครงการ และงบประมาณ โดยสนับสนุนการทำงานแบบบูรณาการ สร้างทีมทำงาน และสร้างกลไกการทำงานแบบมีส่วนร่วมทั้งการจัดเวทีประชุม/จัดทำประชาพิจารณ์ ตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน และส่งเสริมการทำงานแบบกลุ่มตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน รวมทั้งจัดตั้งหมอดินอาสาเป็นเกษตรกรต้นแบบในการช่วยถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี และประสานการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมลงมือทำจนงานประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่กำหนด เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชน ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างรายได้และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

4. หน่วยงานมีการดำเนินการอย่างไรเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

กรมพัฒนาที่ดินขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดย 1) สื่อสารทิศทางและนโยบายให้กับบุคลากรทุกระดับผ่านการประชุมและสื่อรูปแบบต่างๆ และถ่ายทอดเป้าหมายและตัวชี้วัดจากระดับกรมลงสู่ระดับกอง/สำนัก กลุ่ม/ฝ่าย และบุคคล และจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับหน่วยงาน 2) สร้างวัฒนธรรมการ

ทำงานโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ให้บุคลากรทำงานแบบใกล้ชิดกับประชาชน คอยเยี่ยมเยียนดูแลเอาใจใส่เกษตรกรในพื้นที่ สอบถามปัญหาและความต้องการของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ และนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ถ่ายทอดให้กับเกษตรกรผ่านหมอดินอาสา 3) วางระบบการติดตามงาน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการระดับกรม ประชุมติดตามงานรายเดือน รายไตรมาส และ 6 เดือน และติดตามผลงานทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดและคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับหน่วยงาน และ 4) จัดสรรทรัพยากรที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากร องค์ความรู้ อุปกรณ์และเครื่องมือ แผนงาน/โครงการ และงบประมาณ ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาทรัพยากรดินและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

มิติที่ 2 : กระบวนการมีส่วนร่วม (40 คะแนน)

5. อธิบายวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ/โครงการ

1. เพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินเชิงระบบด้านดินเสื่อมโทรม และดินขาดความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่เกษตรกรรมอย่างมีส่วนร่วม

2. เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

3. เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำเกษตรเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

4. เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง และให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

6. โครงการมีรูปแบบหรือขั้นตอนหรือวิธีการในการดำเนินการในระดับความร่วมมือ (Collaborate) หรือไม่ อย่างไรรวมทั้งมีการนำแนวคิด/นวัตกรรมและเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ในการดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนการทำงาน

1. วิเคราะห์สภาพพื้นที่	2. จัดประชาคมหมู่บ้าน	3. ปรับเปลี่ยนพื้นที่หมอดินต้นแบบ	4. ถ่ายทอดองค์ความรู้	5.จัดตั้ง “กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่นฯ”	6. สร้างกลุ่มเครือข่าย/ต่อยอด/ขยายผล
➢ สพด.อุทัยธานี รับทราบปัญหาพื้นที่ทำการเกษตรเกิดการชะล้าง ดินเสื่อมโทรม จากเกษตรกร ตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ จำนวน 14 ครัวเรือน	➢ วิเคราะห์สภาพปัญหาร่วมกับเกษตรกร ➢ วิเคราะห์ความต้องการของเกษตรกร ➢ คัดเลือกหมอดินต้นแบบ น.ส.ศิริวิมล พุฒศิริ	➢ จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ วิธีกล วิธีพืช ➢ (หน่วยงานภาคีร่วมดำเนินการ) - อบจ. - สปก. - เกษตรอำเภอ - ชลประทานจังหวัด - ประมงอำเภอ - ปศุสัตว์อำเภอ - ป่าไม้อำเภอ - หมอดินอาสา	➢ อบรมหมอดินอาสา จัดตั้งฐานการผลิตและใช้ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพกรมพัฒนาที่ดิน ➢ ตรวจวิเคราะห์ดินและให้บริการสมช.ในพื้นที่ตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ ➢ ใช้แผนที่ดินและการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-map) ➢ (หน่วยงานภาคีร่วมดำเนินการ) - สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 ➢ กรมวิชาการเกษตร (ศพก.)	➢ แต่งตั้งคณะกก.กลุ่มฯ ➢ ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยแบรนด์ “All FARM” ➢ ประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ ➢ หน่วยงานภาคีร่วมดำเนินการ) - ผู้นำชุมชน - อบจ. อบต. - สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด - เกษตรอำเภอ - ชลประทานจังหวัด - ประมงอำเภอ - ปศุสัตว์อำเภอ - ป่าไม้อำเภอ - สถาบันการศึกษา - ภาคเอกชน	➢ กลุ่มอนุรักษ์เมล็ดพันธุ์พืชพื้นถิ่น ➢ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ➢ (หน่วยงานภาคีร่วมดำเนินการ) - เกษตรและสหกรณ์จังหวัด - สปก. - เกษตรอำเภอ - ปศุสัตว์อำเภอ - ประมงอำเภอ - ตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด

1. วิเคราะห์สภาพพื้นที่ สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี ได้รับทราบปัญหาจากเกษตรกรตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ จำนวน 14 ครัวเรือน ว่าประสบปัญหาพื้นที่ทำการเกษตรจำนวน 300 ไร่ มีการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ดินเสื่อมโทรมและขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรต่ำ

2. จัดประชาคมหมู่บ้าน สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานีร่วมกับหมอดินอาสา อาสาสมัครเกษตร เกษตรกรสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานีและผู้นำชุมชน ทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นรวมทั้งความต้องการของเกษตรกรในการแก้ปัญหาพื้นที่ และคัดเลือก นางสาวศิริวิมล พุฒศิริ เกษตรกรรุ่นใหม่ หมอดินอาสาประจำตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ ซึ่งมีความต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำเกษตรเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นหมอดินต้นแบบ ตามมติของการประชาคมของหมู่บ้าน

3. ปรับเปลี่ยนพื้นที่ของหมอดินต้นแบบ สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานีร่วมกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำมาตรการทางวิธีกล ได้แก่ คันดินกักเก็บน้ำบ่อดักตะกอนดินทางลำเลียงในไร่นา และฝายชะลอน้ำ ร่วมกับมาตรการทางวิธีพืช คือ ปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ส่งเสริมการไถกลบตอซัง หว่านและไถกลบพืชปุ๋ยสด ส่งเสริมการผลิตและใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

4. จัดเวทีถ่ายทอดองค์ความรู้ ในการพัฒนาพื้นที่ความจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ใหม่ๆ สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานีจึงได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เข้ามาถ่ายทอดองค์ความรู้และให้คำแนะนำด้านการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ทำบัญชีครัวเรือน เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้มีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งพื้นที่หมอดินต้นแบบมีการปลูกพืชแบบผสมผสาน ได้แก่ ปลูกไม้ใช้สอย ไม้ผลผสม ทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง ปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ ระหว่างรอผลผลิตจากไม้ผลมีการปลูกพืชอายุสั้นแซมเพื่อเป็นรายได้ เช่น กล้วย ซึ่งสามารถขายได้ทั้งหน่อและผล ผลผลิตทางการเกษตรเน้นความปลอดภัย เพื่อบริโภคในครัวเรือน เหลือจึงนำไปขายในชุมชน และทาง Facebook ทำให้มีรายได้ตลอดทั้งปี จากผลสำเร็จดังกล่าว สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานีได้จัดตั้งพื้นที่ของหมอดินต้นแบบให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน โดยมีฐานการเรียนรู้ด้านการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ด้านการผลิตและใช้ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เช่น การผลิตและใช้สารเร่งซุปเปอร์ พด. ต่างๆ ด้านการตรวจวิเคราะห์ดินและให้บริการกับสมาชิก การใช้แผนที่ดินควบคู่กับการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) โดยได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้จากสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 นอกจากนี้ยังได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ด้านเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน มีหน่วยงานต่างๆ และเกษตรกรมาศึกษาดูงานภายในพื้นที่จำนวน 100-200 รายต่อปี

5. จัดตั้ง “กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง” เมื่อการปรับเปลี่ยนพื้นที่ประสบความสำเร็จแล้วโดยการดำเนินงานมาเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่งเกษตรกรในพื้นที่สามารถรวมกลุ่มจัดตั้งเป็น “กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง”เพื่อเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP ภายใต้แบรนด์ “ALL FARM” โดยใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีต่างๆ ของกรมพัฒนาที่ดิน และส่งเสริมแปรรูปสินค้าทางการเกษตร ปัจจุบันช่องทางการตลาด ได้แก่ ตลาดท้องถิ่น เช่น ตลาดชาวไฮ่ ตลาดม่องแลง และตลาดออนไลน์ เช่น Facebook , Line Group , Instagram และ Youtube ทำให้สมาชิกกลุ่มฯมีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยมีหน่วยงานต่างๆของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานีทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำปรึกษาและประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ ปัจจุบันกลุ่มฯ มีสมาชิกจำนวน 14 คน มีนางสาวศิริวิมล พุฒศิริ หมอดินต้นแบบซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ขยัน เข้มแข็งและซื่อสัตย์ สุจริตเป็นประธานกลุ่ม ผลผลิตหลัก คือ ข้าวไร่พื้นเมือง ส้มโอ กล้วย กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มคือใช้ธรรมชาติบำบัดธรรมชาติ คืนชีวิตให้หมอดิน

ทั้งนี้ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของ“กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง” มาจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกตั้งแต่ “ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมใจพัฒนา”กลุ่มฯ ประชุมวางแผนการผลิตทุกขั้นตอนให้เกิดความเข้มแข็งด้านการเป็นแหล่งผลิตอาหารของตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

6. สร้างกลุ่มเครือข่าย/ต่อยอด/ขยายผล จากความสำเร็จของ “กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง” เกษตรกรในพื้นที่สามารถรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายตามกิจกรรมที่สนใจเพิ่มขึ้นอีก 2 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มอนุรักษ์เมล็ดพันธุกรรมพืชพื้นถิ่น เช่น ข้าวพื้นบ้าน เพื่ออนุรักษ์สายพันธุ์ดั้งเดิมไม่ให้สูญหายให้สมาชิกในกลุ่มฯ ยืมเมล็ดพันธุ์ไปเพาะปลูกและส่งคืนในลักษณะของธนาคารเมล็ดพันธุ์เพื่อหมุนเวียนต่อไป เป็นการบริหารจัดการลดปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ สร้างความมั่นคงทางอาหาร มีสมาชิกจำนวน 10 ราย

2) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่มีความต้องการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรของสมาชิกภายในกลุ่ม สร้างเครื่องหมายการค้า (brand) เป็นของตัวเองเพื่อเพิ่มมูลค่า และทำตลาดขายสินค้าตลาดออนไลน์ มีสมาชิกจำนวน 7 ราย

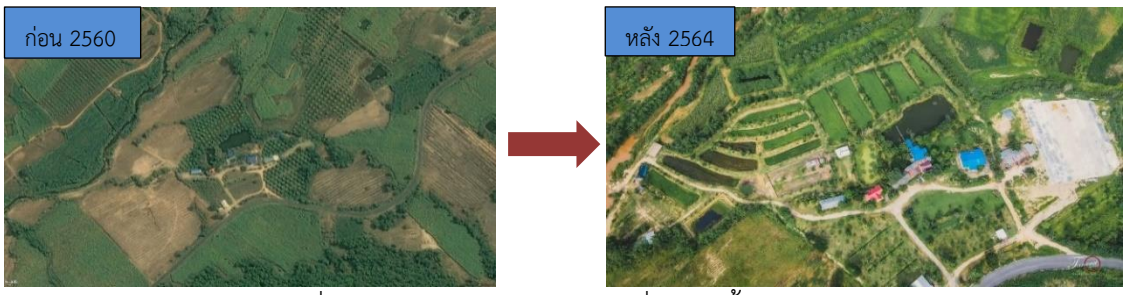

ารเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง (พ.ศ.2558 : พ.ศ.2563)

จัดตั้ง “กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง”

ผลผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยแบรนด์ “ALL

7. มีภาคส่วนใดบ้างที่เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ

"กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิธีพอเพียง" มีการขับเคลื่อนการดำเนินของกลุ่มฯ โดยหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ร่วมบูรณาการและต่อยอด เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีสมาชิกกลุ่มฯ เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ดังนี้

กลไกหลัก (Key Actor)	นางสาวศิริวิมล พุฒศิริ หมอดินต้นแบบตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่
ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (Facilitator)	สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี กรมพัฒนาที่ดิน - ถ่ายทอดความรู้ และคำแนะนำด้านการพัฒนาที่ดิน การออกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยใช้ Zoning by Agri-Map - จัดตั้ง "กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง"
ผู้จัดการเครือข่าย (Network Manager)	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี - ประสานคณะทำงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่
หุ้นส่วนความร่วมมือการทำงาน (Partnership)	1. สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านไร่ กรมส่งเสริมการเกษตร - จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรปลอดสาร ตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ เครือข่ายมีความเข้มแข็ง และเป็น Smart Group เพิ่มขึ้น - ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต ให้ผู้ผลิตพบกับผู้บริโภคโดยตรง 2. สำนักงานประมงอำเภอบ้านไร่ กรมประมง - ถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านการทำประมงน้ำจืดสร้างแหล่งอาหาร และแจกจ่ายพันธุ์ปลา 3. สำนักงานปศุสัตว์อำเภอบ้านไร่ กรมปศุสัตว์ **- ถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านการทำการเลี้ยงสัตว์ปีก** 4. โครงการชลประทานอุทัยธานี กรมชลประทาน - จัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อพื้นที่ทำเกษตร 5. หน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้บ้านไร่ กรมป่าไม้ - ส่งเสริมโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ ลำธาร ลักษณะผสมผสานที่มีการปลูกไม้หลายระดับ ส่งเสริมและสนับสนุนกล้าไม้ยืนต้น 6. สถาบันปิดทองหลังพระอันเนื่องมาจากพระราชดำริ - สร้างความรู้และส่งเสริมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมการสร้างงานและอาชีพให้ชุมชมควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7. ตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี - ถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่อง การทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่าย 8. องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี องค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน - ส่งเสริมแปลงเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ

	- ทำหน้าที่ประสานงานในพื้นที่และประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ
หุ้นส่วนความร่วมมือการทำงาน (Partnership) (ต่อ)	9. สถาบันการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี - อนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นถิ่น เช่น เมล็ดข้าวไร่ ข้าวโพดพื้นเมือง เพื่อให้เกษตรกรเก็บพันธุ์พืชดั้งเดิมไว้ใช้ไม่ให้สูญหาย 10. ภาคเอกชน ได้แก่ บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ที ที แทรกเตอร์ คูโบต้า จำกัด (สาขาบ้านไร่) - จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และลดการเผาในพื้นที่โล่งแจ้งด้วยการไถกลบตอซังลดภาวะโลกร้อนด้วยนวัตกรรมสมัยใหม่

8. โครงการมีกลไกหรือวิธีการที่ใช้ในการขับเคลื่อนการสร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการ

กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง เกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรในชุมชน ตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยมี นางสาวศิริวิมล พุฒศิริ (หมอดินต้นแบบ) เป็นประธานกลุ่ม นางสาวอรพิน แสนเลิศ เป็นรองประธาน และเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 12 คน เป็นสมาชิกในกลุ่ม โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานท้องถิ่น และสถานศึกษา ที่ร่วมบูรณาการมาเป็นที่ปรึกษาและพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ ผ่านการประชุมหารือ ลงพื้นที่เพื่อกำหนดแผนงาน/กิจกรรมในการแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ร่วมดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ และร่วมกันติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งจะมีการจัดการประชุมกลุ่มฯ อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาเป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ

9. โครงการมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการและแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างไร

การปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิถีชีวิตเดิมในชุมชนยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับเกษตรกรในพื้นที่ระยะแรกของการดำเนินงานเกษตรกรยังไม่เกิดการยอมรับเนื่องจากโครงการมีการใช้เทคนิคและวิชาการในการออกแบบเพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำการเกษตรโดยทำการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำแล้วจะทำให้สูญเสียพื้นที่เพาะปลูกไป จึงจำเป็นต้องมีการชี้แจงทำความเข้าใจอย่างใกล้ชิดและนำเกษตรกรในโครงการไปศึกษาดูงานพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จให้เกษตรกรเห็นถึงผลสำเร็จของการปรับเปลี่ยนพื้นที่ โดยใช้หลักเข้าใจเข้าถึงพัฒนาทำงานเคียงข้างเกษตรกรเพื่อที่จะให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีเปรียบเสมือนคนในครอบครัว และจัดทำแปลงสาธิต (หมอดินต้นแบบ) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ให้เกษตรกรข้างเคียงเข้ามาศึกษาดูงาน จนสามารถขยายผลไปสู่ชุมชนโดยรอบทำให้เกิดประโยชน์การใช้พื้นที่ได้อย่างยั่งยืน ผลผลิตมั่งคั่ง เกิดความเป็นอยู่ที่มั่นคง

มิติที่ 3 : ผลผลิต/ผลลัพธ์/ผลกระทบ (40 คะแนน)

10. ผลผลิต /ผลลัพธ์ ของการดำเนินการ/โครงการที่สำคัญคืออะไร

ผลจากการดำเนินงานตลอดระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2558–2563) หลังดำเนินการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อการทำเกษตรแบบผสมผสานของหมอดินต้นแบบ นางสาวศิริวิมล พุฒศิริ ส่งผลให้เกิดความสำเร็จ ดังนี้

1. เกิดการจัดตั้ง “กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง”

2. พื้นที่ได้รับการป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน จำนวน 300 ไร่

3. คุณภาพดินดีขึ้นจากผลผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้น และจากการประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดินหลังดำเนินการ พบว่าปริมาณอินทรียวัตถุ และปริมาณธาตุอาหารในดินเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 45.30

4. ก่อสร้างสระเก็บน้ำในไร่นาพร้อมขุดลอก คลองส่งน้ำ สามารถเพิ่มพื้นที่เก็บน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 30 บ่อ ความจุน้ำบ่อละ 1,500 ลูกบาศก์เมตร ทำให้มีพื้นที่เก็บน้ำในพื้นที่เกษตรกร ไม่น้อยกว่า 40,000 ถึง 50,000 ลูกบาศก์เมตร

5. พื้นที่ทางการเกษตรได้รับการปรับเปลี่ยน จำนวน 300 ไร่ ทำให้สามารถใช้พื้นที่ทำเกษตรกรรมยั่งยืนรูปแบบเกษตรยั่งยืน เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร

6. สมาชิกกลุ่มฯ ลดการใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมี จำนวน 14 ครัวเรือน

7. เกษตรกรจำนวน 100 ราย ที่เข้ามาศึกษา ดูงาน สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ดูแลรักษาระบบอนุรักษ์ดินและน้ำและปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ตนเองได้

8. เกษตรกร จำนวน 14 ครัวเรือน สามารถพึ่งพาตนเองได้ด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง

9. เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรและสร้างเครือข่าย ขยายผลในรูปแบบพี่สอนน้องในพื้นที่ตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ขึ้นอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอนุรักษ์เมล็ดพันธุกรรมพืชพื้นถิ่น และ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี ได้ทำการสำรวจความพึงพอใจในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มฯที่มีส่วนร่วมในการจัดตั้ง “กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง” จากการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินงานด้านต่างๆของกลุ่มฯ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่มฯ ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก สมาชิกส่วนใหญ่ อายุเฉลี่ย 46 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ในปีที่ผ่านมารายได้จากภาคเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 100,714 บาท นอกภาคเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 57,529 บาท รายจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 103,846 บาท และสมาชิกร้อยละ 50 ไม่มีหนี้สิน แต่ร้อยละ 50 มีหนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ 167,500 บาท สมาชิกทุกคนในกลุ่มเคยได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ อนุรักษ์พันธุกรรมพืช วิสาหกิจชุมชน และโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมามีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ มากกว่า 2 ครั้ง

2. ความพึงพอใจของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มฯ จากการทำแบบสำรวจความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มฯ พบว่า สมาชิกมีความพึงพอใจในการดำเนินงานกลุ่มฯ อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินการ ด้านผลผลิต ด้านการให้บริการ ด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่

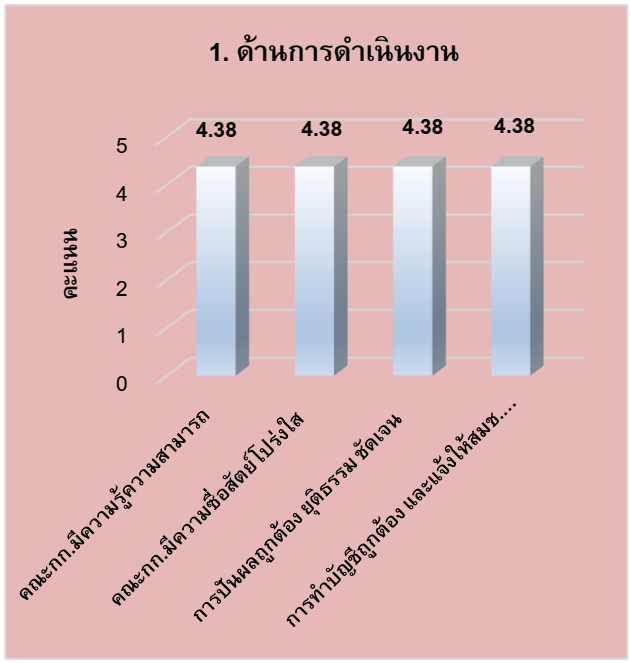

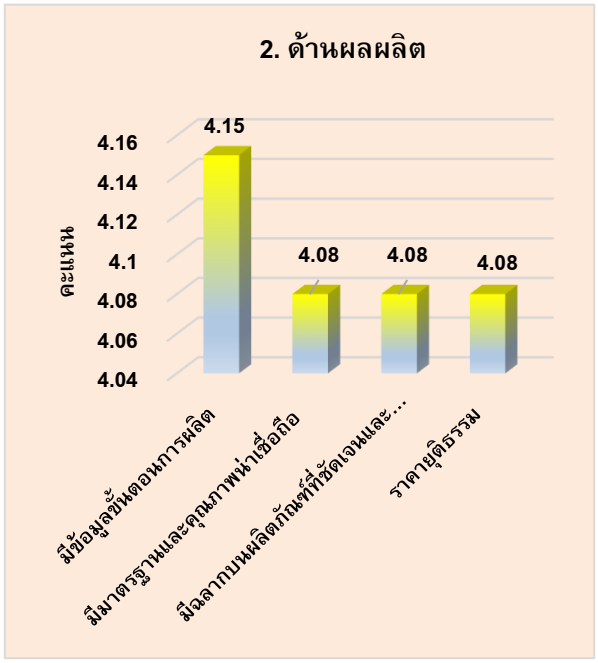

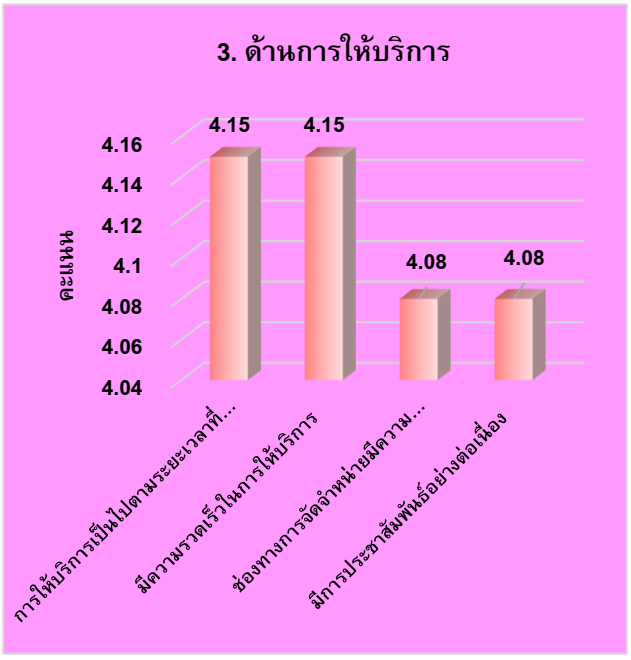

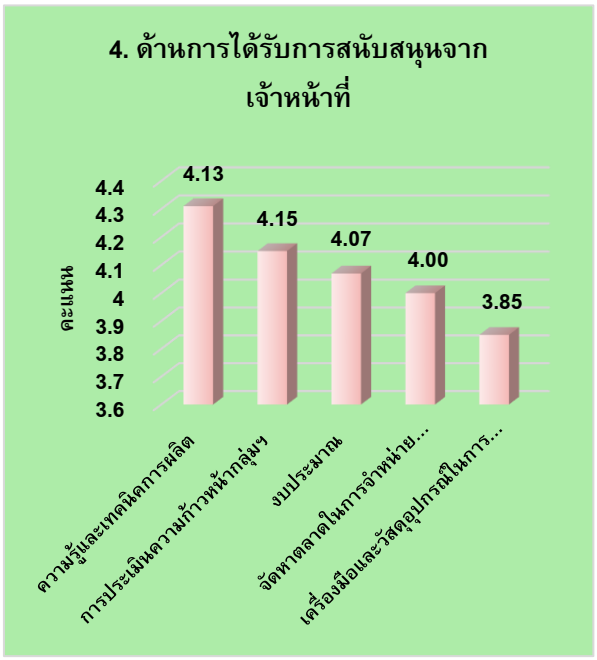

11. การดำเนินการ/มีประโยชน์ที่สำคัญต่อองค์กร ประชาชน ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การดำเนินงานโครงการนี้มีประโยชน์ที่สำคัญต่อองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

1. กรมพัฒนาที่ดินสามารถส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร ลดการเผาทำลายเศษวัสดุทางการเกษตร ทำให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ จำนวน 500 ไร่ ดังเช่นคำขวัญวันดินโลก ประจำปี 2563 “รักษ์

ปฐพี คืนชีวีที่หลากหลายให้ผืนดิน และสามารถสร้างเครือข่ายหมอดินอาสาในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและขับเคลื่อนงานพัฒนาที่ดินได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น

2. เมื่อเกิดการรวมกลุ่มขึ้นจะทำให้เกิดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านต่างๆระหว่างสมาชิกและผู้สนใจ เศรษฐกิจในชุมชนมีการขยายตัวส่งผลให้คนในชุมชนมีการปรับเปลี่ยนทัศคติจากเดิมนิยมการย้ายถิ่นจากชนบทสู่เมืองใหญ่เปลี่ยนกลับคืนสู่ภูมิลำเนามากขึ้นสร้างความอบอุ่นในครอบครัวทำให้เกิดเรื่องราว **“หมอดินบ้านไร่ คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง”**ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 14 ครัวเรือน มีการเข้ามาศึกษาดูงานกลุ่มฯ อย่างแพร่หลาย ปีละไม่น้อยกว่า 200 ราย โดยมีหมอดินต้นแบบประธาน “กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง” เป็นวิทยากร และยังได้รับเชิญจากหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่อีกมากมาย

มิติที่ 4 : ความยั่งยืน (10 คะแนน)

12. หน่วยงานมีการดำเนินการอย่างไรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

1. การถ่ายทอดบทเรียนไปสู่สาธารณะเพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นโดยการที่พื้นที่หมอดินต้นแบบได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินและศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความสำเร็จที่เกิดขึ้นของ “กลุ่มหมอดินบ้านไร่คืนถิ่น พลิกฟื้นผืนดิน สู่วิถีพอเพียง” ที่ได้ยึดหลัก สืบสาน รักษา ต่อยอด สืบสานปณิธานเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ นำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้นแบบให้เกษตรกรรายอื่นนำไปต่อยอดและขยายผลสู่กลุ่มอื่นๆ รวมทั้งบุคคลทั่วไป สร้างความยั่งยืนและแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกรในพื้นที่ ทางรายการคนไทยหัวใจเกษตร เรื่อง “การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มาปฏิบัติในพื้นที่ของตน” แพร่ภาพทางสื่อสังคมออนไลน์และสถานีโทรทัศน์ MCOT HD อีกช่องทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้หมอดินต้นแบบ นางสาวศิริวิมล พุฒศิริ ยังได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่นสาขาการอนุรักษ์ดินและน้ำระดับเขต ประจำปี 2562 โดยกรมพัฒนาที่ดินและจังหวัดอุทัยธานี และเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดีต้นแบบในการนำความรู้จากบัตรดินดีไปพัฒนาทรัพยากรดิน ให้เป็นผลในเชิงประจักษ์ ปี 2563 ของกรมพัฒนาที่ดิน

2. มีการจัดทำแผนในการขยายผลและการบรรจุโครงการไว้ในแผนการบริหารจัดการโครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ลุ่มน้ำห้วยกระเสียว-ห้วยท่ากรวย ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งในยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ยุทธศาสตร์ที่ 5 การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน